

ΣΤΕ 1330/2016

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Νοεμβρίου 2015 με την εξής σύνθεση: Αν. Γκότσης, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύων, ελλείποντος Προέδρου του Τμήματος, Α. Καλογεροπούλου, Τ. Κόμβου, Σύμβουλοι, Κ. Κονιδιτσιώτου, Αικ. Ρωξάνα, Πάρεδροι. Γραμματέας η Β. Ραφαηλάκη, Γραμματέας του Α΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 10 Νοεμβρίου 2004 αίτηση:

του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο παρέστη με τον Δημήτριο Κατωπόδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

κατά του ....., ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Κωνσταντίνο Δάμη (Α.Μ. 15125), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή το αναιρεσεϊόν Ελληνικό Δημόσιο επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 1268/2004 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Α. Καλογεροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον αντιπρόσωπο του αναιρεσεϊόντος Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του αναιρεσίβλητου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας δεν απαιτείται, σύμφωνα με το νόμο, καταβολή παραβόλου,

ζητείται η αναίρεση της 1268/2004 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την απόφαση αυτή συνεκδικάσθηκαν αντίθετες εφέσεις του αναιρεσεύοντος Ελληνικού Δημοσίου και του αναιρεσιβλήτου, απορρίφθηκε η έφεση του αναιρεσεύοντος Δημοσίου και έγινε εν μέρει δεκτή η έφεση του αναιρεσιβλήτου, μεταρρυθμίστηκε η 8781/2001 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και υποχρεώθηκε το αναιρεσεύον Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στον αναιρεσίβλητο το ποσό των 146.735 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που αυτός είχε υποστεί από παράνομες ενέργειες των οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου, με τις οποίες είχε κριθεί και αντιμετωπισθεί ως ποινικά κολάσιμη συμπεριφορά η εισαγωγή και διάθεση από αυτόν στην αγορά (απευθείας ή μέσω

αντιπροσώπων) προϊόντων με κύριο συνθετικό την κάνναβη. Με την πρωτόδικη απόφαση η αγωγή του αναιρεσιβλήτου είχε γίνει εν μέρει δεκτή και είχε επιδικασθεί υπέρ του ως χρηματική ικανοποίηση ποσό ύψους 30.000.000 δραχμών.

2. Επειδή, το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, ορίζοντας ότι «Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους» έχει αναγάγει σε συνταγματικό κανόνα την ισότητα ενώπιον των δημοσίων βαρών, συνιστά δε, παράλληλα, και διάταξη στην οποία θεμελιώνεται η αποζημιωτική ευθύνη του Δημοσίου από πράξεις των οργάνων του που προκαλούν ζημία, παράνομες (ΣΤΕ 980/2002) ή νόμιμες (ΣΤΕ 5504/2012). Τούτο, διότι η ισότητα ενώπιον των δημοσίων βαρών επιτάσσει και την αποκατάσταση της ζημίας που κάποιος υφίσταται από την δράση, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, των οργάνων του Κράτους, όταν η δράση αυτή δεν είναι σύνομη ή όταν είναι μεν νόμιμη αλλά προκαλεί βλάβη ιδιαίτερη και σπουδαία, σε βαθμό ώστε να υπερβαίνει τα όρια που είναι κατά το Σύνταγμα ανεκτά προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος στον οποίο αποβλέπει η δράση αυτή, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία. Πραγματώνεται δε ο σκοπός της διατάξεως αυτής υπό την ως άνω έννοια όταν αποκατάσταση τέτοιας ζημίας

καθίσταται δυνατή σε περίπτωση ζημιογόνου δράσεως οιοδήποτε οργάνου του Κράτους, άρα και εκείνης των οργάνων τα οποία είναι ενταγμένα στην δικαστική λειτουργία.

Αποκλεισμός της αστικής ευθύνης του Δημοσίου στην τελευταία περίπτωση δεν συνάγεται από την περί αγωγών κακοδικίας διάταξη του άρθρου 99 του Συντάγματος, διότι η προσωπική ευθύνη οργάνου του Δημοσίου δεν αποκλείει αναγκαίως την ευθύνη του τελευταίου, σκοπός δε της διατάξεως αυτής είναι η προστασία του κύρους της Δικαιοσύνης με ανάθεση σε ειδικό δικαστήριο του έργου της διαγνώσεως της προσωπικής ευθύνης των δικαστικών λειτουργών από την άσκηση των καθηκόντων τους. Επομένως, κατά το Σύνταγμα, επιβάλλεται στο νομοθέτη να ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες αποκαθίσταται η ζημία που προκαλείται από την δράση οποιουδήποτε κρατικού οργάνου λαμβάνοντας υπόψη την φύση και την αποστολή του έργου που το Σύνταγμα αναγνωρίζει, αναθέτει και εγγυάται στα όργανα των τριών λειτουργιών του Κράτους (Ολομ. ΣΤΕ 1501/2014).

3. Επειδή, στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984 - Α' 164) ορίζεται ότι: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών». Η πρώτη από τις διατάξεις αυτές, ορίζοντας ως προϋπόθεση για την ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση τον παράνομο χαρακτήρα της ζημιογόνου πράξεως ή παραλείψεως έχει ευθεία εφαρμογή στην περίπτωση ζημιογόνου δράσεως οργάνων της νομοθετικής εξουσίας (νομοθέτηση ή παράλειψη νομοθετήσεως αντικείμενη σε κανόνες δικαίου υπέρτερης τυπικής ισχύος) και της εκτελεστικής εξουσίας κατά την εφαρμογή του νόμου στην ατομική περίπτωση (παράβαση της αρχής της νομιμότητας). Η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται ευθέως σε ζημιογόνες πράξεις

οργάνων της δικαστικής λειτουργίας, διότι ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση λόγω απλώς εσφαλμένης ερμηνείας του νόμου ή απλώς εσφαλμένης εκτιμήσεως των πραγμάτων από δικαστικό λειτουργό δεν είναι συμβατή με την φύση του δικαστικού έργου, ως εκ της οποίας το Σύνταγμα εγγυάται στον δικαστικό λειτουργό την λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία του. Εν όψει της φύσεως του δικαστικού έργου, μόνο πρόδηλο σφάλμα του δικαστικού λειτουργού επισύρει ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση. Εφ' όσον δε το Σύνταγμα, κατά την προηγούμενη σκέψη, δεν ανέχεται να παραμένουν αναποζημίωτες ζημίες που κάποιος υφίσταται από ενέργειες οποιουδήποτε κρατικού οργάνου, μέχρις ότου ο νομοθέτης ρυθμίσει ειδικώς την ευθύνη του Δημοσίου από πράξεις οργάνων της δικαστικής λειτουργίας, το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ. έχει ανάλογη

εφαρμογή σε περίπτωση προκλήσεως ζημίας από πράξεις των οργάνων αυτών η οποία μπορεί να αποδοθεί σε πρόδηλο σφάλμα τους. Ο πρόδηλος δε χαρακτήρας του σφάλματος της κρίσεως οργάνου της δικαστικής λειτουργίας προκύπτει από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περιπτώσεως βάσει των οποίων η δικαστική πλάνη καθίσταται συγγνωστή ή ασύγγνωστη (Ολομ. ΣτΕ 1501/2014).

4. Επειδή, στο άρθρο 4 του ν. 1729/1987 «Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις» (Α' 144), ορίζονται τα εξής: «1. Ναρκωτικά κατά την έννοια του νόμου αυτού είναι ουσίες τεχνητές ή φυσικές που δρουν στο κεντρικό νευρικό σύστημα και προκαλούν εξάρτηση του ατόμου από αυτές και που περιλαμβάνονται ιδίως στους τέσσερις (4) πίνακες του άρθρου αυτού. 2. ... 3. Οι ουσίες που υπάγονται στα ναρκωτικά καταχωρούνται σε τέσσερις πίνακες ΠΙΝΑΚΑΣ Α': 1. ... 2. ... 6. KANNABIS ΚΑΙ ΡΗΤΙΝΗ KANNABEΩΣ... 7...», στο άρθρο 5 με τίτλο: "Βασικά εγκλήματα", όπως η διάταξη αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 10 του ν. 2161/1993 (Α' 119), ότι: «1. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και με χρηματική ποινή ενός εκατομμυρίου (1.000.000) μέχρι εκατό εκατομμυρίων

(100.000.000) δραχμών τιμωρείται όποιος: α) Εισάγει στην επικράτεια η εξαγει από αυτή ή διαμετακομίζει ναρκωτικά. β) Πωλεί, αγοράζει, προσφέρει, διαθέτει ή διανέμει σε τρίτους με οποιονδήποτε τρόπο, αποθηκεύει ή παρακαταθέτει ναρκωτικά ή μεσολαβεί σε κάποια από τις πράξεις αυτές. γ) ... ι) Συντελεί με οποιονδήποτε τρόπο στη διάδοση της χρήσης των ναρκωτικών. ια) ...», στο άρθρο 9 ότι: «1. Όποιος παρακινεί ή προκαλεί άλλον στην παράνομη χρήση ναρκωτικών ή διαφημίζει τη χρήση τους ή παρέχει πληροφορίες για την κατασκευή ή την προμήθειά τους με σκοπό την διάδοσή τους ή προσφέρεται στην τέλεση των πράξεων της παρ. 1 του άρθρου 5 του νόμου αυτού τιμωρείται, αν δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές. 2. Αν ο δράστης τελεί τις πράξεις της παραγράφου 1 κατά σύστημα και με σκοπό το κέρδος γι' αυτόν ή τρίτο, τιμωρείται με ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης. 3. ...». Επίσης, στο άρθρο 11 ορίζεται ότι: «Αν οι πράξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 6... τελέστηκαν από αμέλεια, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές.» και στο άρθρο 19 παρ. 1 (όπως η παρ. αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του ν. 2161/1993), ότι: «Σε περίπτωση καταδίκης για παράβαση των άρθρων 5 έως και 9 του παρόντος νόμου το δικαστήριο, με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου, διατάσσει τη δήμευση όλων των πραγμάτων τα οποία προήλθαν από την πράξη, του τιμήματός τους, των κινητών και ακινήτων που αποκτήθηκαν με το τίμημα αυτό, καθώς και των μεταφορικών μέσων...». Περαιτέρω, στο κεφάλαιο Γ' του ως άνω νόμου με τίτλο: «Δικονομικές διατάξεις», στο άρθρο 20 ορίζονται τα εξής: «1. (όπως η παρ. αυτή διαμορφώθηκε μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 2648/1998 Α' 238/22.10.1998) Η αστυνόμευση για τη διαπίστωση των παραβάσεων του νόμου αυτού, ο σχετικός έλεγχος και η προανάκριση κατά τις διατάξεις των άρθρων 34 και 243 του Κ.Π.Δ. ενεργούνται από υπαλλήλους της Ελληνικής Αστυνομίας, της Τελωνειακής Υπηρεσίας, του Σώματος Δίωξης Οικονομικού

Εγκλήματος και του Λιμενικού Σώματος κατά λόγο αρμοδιότητας. 2. ... 3. ... 4. (όπως η παρ. αυτή διαμορφώθηκε τελικώς ύστερα από την αντικατάστασή της με το άρθρο 18 του ν. 2161/1993 και στη συνέχεια με την παρ. 2 του άρθρου 33 ν. 2648/1998) Οι προανακριτικοί υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, της Τελωνειακής Υπηρεσίας, του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και του Λιμενικού Σώματος μπορούν να καλούν για εξέταση μάρτυρες και να παίρνουν απολογίες κατηγορουμένων για πράξεις του νόμου αυτού, ανεξάρτητα αν οι μάρτυρες ή οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους. Επίσης μπορούν να μεταβαίνουν για τη διεξαγωγή των παραπάνω προανακριτικών πράξεων και έξω από την περιφέρειά τους, εφόσον πρόκειται για χώρο εδαφικής αρμοδιότητας του Σώματος στο οποίο ανήκουν, ειδοποιώντας ταυτόχρονα τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου στον οποίο διεξάγεται η προανακριτική πράξη. 5. Για τον έλεγχο προς διαπίστωση της απόκρυψης, κατοχής ή μεταφοράς ναρκωτικών ουσιών, σε

περίπτωση που υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες, μπορεί να χρησιμοποιείται κάθε κατάλληλο επιστημονικό μέσο. 5α...». Στο δε άρθρο 22 ότι: «1. Τα ναρκωτικά κατάσχονται και δημεύονται σε κάθε περίπτωση. Κατά τη διάρκεια της προδικασίας, καθώς και στην περίπτωση μη άσκησης ποινικής δίωξης ή σε περίπτωση αποχής για οποιονδήποτε λόγο απ' αυτήν, τη δήμευση διατάσσει το συμβούλιο πλημμελειοδικών. 2. Η επιβληθείσα κατάσχεση καθώς και η ιδιότητα των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών γνωστοποιείται αμέσως από τον αρμόδιο ανακριτή ή τους κατά το άρθρο τούτο ανακριτικούς υπαλλήλους στον κατηγορούμενο, στον κύριο και στον κάτοχο των κατασχεθέντων ναρκωτικών, στον κύριο και στον κάτοχο του μεταφορικού μέσου ή άλλου αντικειμένου στο οποίο βρέθηκαν, εκτός αν κάποιος από αυτούς είναι άγνωστος ή απουσιάζει ή δεν είναι για κάποιο άλλο λόγο εφικτή η γνωστοποίηση. Συγχρόνως καλούνται οι ανωτέρω να δηλώσουν αν αμφισβητούν την ιδιότητα των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών. Για όλα αυτά γίνεται ρητή αναφορά στην έκθεση κατασχέσεως ή σε χωριστή έκθεση, την οποία υπογράφουν και εκείνοι στους οποίους γίνεται

η γνωστοποίηση. Στην ίδια έκθεση γίνεται μνεία και της τυχόν αμφισβήτησης της ιδιότητας των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών ... Δείγμα των κατασχεθέντων ναρκωτικών αποστέλλεται στα Εργαστήρια της Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των Α.Ε.Ι. της χώρας μας ή στο Γενικό Χημείο του Κράτους ή σε κάποιο από τα παραρτήματά του για εξέταση και έρευνα. 3. Αν δεν υπάρξει αμφισβήτηση ως προς την ιδιότητα των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών, αυτά καταστρέφονται, αφού κρατηθεί ποσότητα επαρκής για δύο δείγματα προς διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, καθώς και ο αριθμός συσκευασιών των ναρκωτικών που καταστρέφονται, απαραίτητων για τη διεξαγωγή ερευνών. ... 4. Αν υπάρξει αμφισβήτηση, οι κατασχεθείσες ουσίες φυλάσσονται μέχρι της καταστροφής τους ή της απόδοσης τους στον κύριο ή τον κάτοχό τους από την Αρχή που ενήργησε την κατάσχεση. Αμέσως μόλις περιέλθει στον εισαγγελέα ή στον ανακριτή η έκθεση πραγματογνωμοσύνης, για το αν τα κατασχεθέντα είναι ναρκωτικά, ο εισαγγελέας εισάγει, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του ανακριτή, την υπόθεση στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, στο οποίο καλούνται πριν από τρεις τουλάχιστον ημέρες να παραστούν ο κατηγορούμενος και κάθε άλλος ενδιαφερόμενος, εκτός αν είναι άγνωστος ή απουσιάζει ή δεν είναι για κάποιο άλλο λόγο εφικτή η κλήτευση του. Το Συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα για την καταστροφή ή απόδοση των ουσιών που κατασχέθηκαν μπορεί δε να διατάξει και νέα πραγματογνωμοσύνη. Αν διατάχθηκε καταστροφή, αυτή γίνεται αμέσως μετά την κοινοποίηση του βουλεύματος στον εισαγγελέα και πάντως το αργότερο εντός των επόμενων δέκα εργάσιμων ημερών. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ...» (η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2161/1993, ενώ οι παρ. 3 και 4 προστέθηκαν με το ίδιο άρθρο του ίδιου νόμου).

5. Επειδή, στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1493/1950, Α' 182, και μεταγλωττίστηκε στη δημοτική με το π.δ. 258/1986, Α' 121) ορίζονται τα εξής: (Άρθρο 27) «1. Την ποινική δίωξη την ασκει στο όνομα της Πολιτείας ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών

(άρθρο 43) ... 2. ...». (Άρθρο 28) «Τα πρόσωπα που σύμφωνα με το άρθρο 27 ασκούν την ποινική δίωξη είναι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων του οργανισμού των δικαστηρίων και των άρθρων 333, 334 και 335 του κώδικα, ανεξάρτητα από κάθε άλλη αρχή, καθώς και από τα δικαστήρια όπου υπηρετούν.». (Άρθρο 31) «1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει δικαίωμα να ενεργεί: α) προκαταρκτική εξέταση, για να κρίνει αν υπάρχει περίπτωση ποινικής δίωξης β) προανάκριση, για να βεβαιωθεί αξιόποινη πράξη. Μπορεί ακόμα να παρευρίσκεται ο ίδιος ή ένας από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σ' αυτόν κατά την ενέργεια κάθε ανακριτικής πράξης και να ενημερώνεται οποτεδήποτε ως προς τα έγγραφα που αφορούν την ανάκριση. 2. (όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της με το άρθρο 2 του ν. 3160/2003 – Α' 165). Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241, αν όμως έγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου, η εξέταση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας.». (Άρθρο 33) «1. Η προανάκριση και η προκαταρκτική εξέταση

(άρθρο 31 παρ. 1 στοιχ. α και β) γίνονται ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών και υπό τη διεύθυνσή του: α) από τους πταισματοδίκες και ειρηνοδίκες β) από τους βαθμοφόρους της χωροφυλακής που έχουν βαθμό τουλάχιστον υπενωμοτάρχη και γ) από τους αστυνομικούς υπαλλήλους που έχουν βαθμό τουλάχιστον υπαρχιφύλακα. 2. Αν οι παραπάνω δεν υπάρχουν ή έχουν κώλυμα και έως ότου αναλάβουν την προανάκριση, αν υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή, η προανάκριση γίνεται από τον πρόεδρο ή το γραμματέα της κοινότητας. 3. Στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος προανάκριση ενεργεί και ο ανακριτής. ...». (Άρθρο 34, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 3 του ν. 3160/2003) «Η προανάκριση ορισμένων εγκλημάτων γίνεται και από τους δημόσιους υπαλλήλους για τους οποίους προβλέπουν ειδικοί νόμοι, πάντοτε υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.». (Άρθρο 36) «Όταν δεν απαιτείται έγκληση ή αίτηση, η ποινική δίωξη κινείται

αυτεπάγγελα, ύστερα από αναφορά, μήνυση ή άλλη είδηση ότι διαπράχθηκε αξιόποινη πράξη.». (Άρθρο 37) «1. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα οτιδήποτε πληροφορούνται με κάθε τρόπο για αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως. 2. Οι υπόλοιποι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε προσωρινά δημόσια υπηρεσία, έχουν την ίδια υποχρέωση για τις αξιόποινες πράξεις της παρ. 1, αν πληροφορήθηκαν γι' αυτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. 3. Η ανακοίνωση γίνεται γραπτώς και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και αφορούν την αξιόποινη πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις.». (Άρθρο 40) «1. Ακόμα και ιδιώτες οφείλουν στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο, αν αντιληφθούν οι ίδιοι αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως, να την αναγγείλουν στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή σε οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο· η αναγγελία αυτή μπορεί να γίνει είτε εγγράφως με μια αναφορά ή προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση. 2. Στην αναφορά ή στην προφορική δήλωση πρέπει να αναφέρονται όλες οι λεπτομέρειες που αφορούν την πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις. 3...». (Άρθρο 41) «Στις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει ότι απαιτείται αίτηση της αρχής για να ασκηθεί ποινική δίωξη, η αίτηση γίνεται σε κάθε εκπρόσωπο της εισαγγελικής αρχής, γραπτά ή προφορικά, και συντάσσεται έκθεση.». (Άρθρο 43, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 3160/2003). «1. Ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, είναι υποχρεωμένος να κινήσει ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας ανάκριση ή προανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, στις περιπτώσεις που η εισαγωγή αυτή επιτρέπεται. Αν όμως η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον εισαγγελέα εφετών, αναφέροντας τους λόγους που τον οδήγησαν να μην κινήσει ποινική δίωξη. (Το τελευταίο εδάφιο διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 4 παρ. 2α ν. 1653/1986 - Α' 173). Ο Εισαγγελέας Εφετών έχει το δικαίωμα να διατάξει τον

Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών να κινήσει ποινική δίωξη. 2. Επίσης ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση είτε προσωπικά είτε με κάποιον από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που αναφέρονται στο άρθρο 33 παρ. 1 και 2 και στο άρθρο 34, για να κρίνει αν πρέπει να κινήσει ποινική δίωξη ή αντίθετα, να θέσει τη μήνυση ή την αναφορά στο αρχείο (άρθρο 31 παρ. 1 στοιχ. α).». (Άρθρο 239) «1. Σκοπός της ανάκρισης είναι η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος και να αποφασιστεί αν πρέπει να εισαχθεί κάποιος σε δίκη γι' αυτό.2...». (Άρθρο 242) «1. Αυτόφωρο είναι το έγκλημα την ώρα που γίνεται ή το έγκλημα που έγινε πρόσφατα. Η πράξη θεωρείται ότι έγινε πρόσφατα, ιδίως όταν αμέσως ύστερα από αυτήν ο δράστης καταδιώκεται από τη δημόσια δύναμη ή από τον παθόντα ή με δημόσια κραυγή, όπως και όταν συλλαμβάνεται οπουδήποτε να έχει αντικείμενα ή ίχνη από τα οποία συμπεραίνεται ότι διέπραξε το έγκλημα σε πολύ πρόσφατο χρόνο. 2. Ποτέ δεν θεωρείται ότι συντρέχει μία από τις παραπάνω περιπτώσεις, αν πέρασε όλη η επόμενη ημέρα από την τέλεση της πράξης. 3. ...». (Άρθρο 243) «1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα· από τον ανακριτή ενεργείται στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος. 2.

(όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της με το άρθρο 11 του ν. 3160/2003). Αν από την αναβολή απειλείται "άμεσος" κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, τότε όλοι οι κατά το άρθρο 33 ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα· στην περίπτωση αυτή ειδοποιούν τον εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο και του υποβάλλουν χωρίς χρονοτριβή τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Ο εισαγγελέας, αφού πάρει τις εκθέσεις, κάνει τις περαιτέρω ενέργειες σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43 κ.ε. 3. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι καλούν μάρτυρες για να εξεταστούν

ενώπιόν τους και δέχονται τις απολογίες κατηγορουμένων, αν όλοι αυτοί είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους ή όμορων ειρηνοδικειακών περιφερειών· σε αντίθετη περίπτωση, αφού ειδοποιήσουν ταυτόχρονα τον οικείο εισαγγελέα, αναθέτουν την εξέταση μαρτύρων και τη λήψη απολογιών κατηγορουμένων, που είναι κάτοικοι άλλων περιφερειών, στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο ...». (Άρθρο 245) «1. (όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της με το άρθρο 12 του ν. 3160/2003) Η προανάκριση είναι συνοπτική και τελειώνει: α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, ή β) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή ή με πρότασή του στο δικαστικό συμβούλιο. 2. Πρόταση στο συμβούλιο μπορεί να γίνει μόνο αν ο εισαγγελέας φρονεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο ... 3. (η παρ. αυτή προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 1738/1987, Α΄ 200) Αν από την προανάκριση δεν προέκυψε η ταυτότητα του δράστη ορισμένου εγκλήματος, η δικογραφία τίθεται με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα στο αρχείο. Το ίδιο μπορεί να πράξει ο εισαγγελέας και αν ο δράστης παραμένει άγνωστος μετά από προανάκριση κατά το άρθρου 243 παρ. 2 εδαφ. α΄. Στην περίπτωση αυτήν η κατά το άρθρο 43 ποινική δίωξη θεωρείται ότι ασκήθηκε με την έκδοση της πιο πάνω πράξης του εισαγγελέα, η οποία πρέπει να περιέχει και το χαρακτηρισμό του αδικήματος και το χρόνο τέλεσής του. Αν ακολούθως αποκαλυφθεί ο δράστης, η δικογραφία ανασύρεται από το αρχείο και συνεχίζεται η ποινική διαδικασία...». (Άρθρο 258) «Μόλις τελειώσει μία έρευνα, συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 149 κ.ε. Τα πράγματα που βρέθηκαν κατάσχονται και υποβάλλονται σε μεσεγγύηση με την τήρηση των άρθρων 259 και 264 - 266.».

6. Επειδή, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σε συνδυασμό προς τα λοιπά, παραδεκτώς ληπτέα υπόψη κατ' αναίρεση, διαδικαστικά έγγραφα προκύπτουν, τα εξής: Ο αναιρεσίβλητος υπήρξε, από το έτος 1997, εισαγωγέας προϊόντων που προέρχονται από την επεξεργασία κλωστικής κάνναβης και δικαιούχος του διακριτικού τίτλου “KANNABISHOP”, τα προϊόντα

δε αυτά τα διέθετε στην ελληνική αγορά σε κατάσταση που εκμεταλλευόταν ο ίδιος, με έδρα στο Περιστέρι Αττικής, όσο και σε άλλες επιχειρήσεις ανά την επικράτεια, οι οποίες έφεραν τον ως άνω διακριτικό τίτλο και με τις οποίες συνεργαζόταν δυνάμει συμβάσεων δικαιόχρησης (franchising). Στις 21.9.1998, και ύστερα από πρωτοβουλία του Γενικού Χημείου του Κράτους (Χημικοτεχνική Διεύθυνση), πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα σύσκεψη των εκπροσώπων των Υπουργείων Υγείας και Πρόνοιας, Ανάπτυξης, Δημόσιας Τάξης και Οικονομικών, στην οποία παρέστησαν επίσης εκπρόσωποι του Γενικού Χημείου του Κράτους, του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.) και του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών (Ο.Κ.Α.Ν.Α.). Αντικείμενο της σύσκεψης ήταν ο συντονισμός όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της εισαγωγής και κυκλοφορίας στην Ελλάδα προϊόντων που περιέχουν συστατικά από κάνναβη και φέρουν ενδείξεις (π.χ. φύλλο κάνναβης στη συσκευασία τους) με τις οποίες προβάλλεται η κάνναβη κατά έντονο τρόπο για διαφημιστικούς σκοπούς. Στην ίδια σύσκεψη τονίστηκε, ειδικότερα, ότι τα προϊόντα κάνναβης περιέχουν μεν αμελητέο ποσοστό της απαγορευμένης ουσίας «τετραϋδροκανναβινόλη (Τ.Η.Σ.)», πλην ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στη διαφήμιση της κάνναβης μέσω των επισημάνσεων (φύλλο κάνναβης) και ότι η εισαγωγή και το εμπόριο τέτοιων προϊόντων, συνιστούν πρόκληση και παρακίνηση για χρήση καθώς και διαφήμιση ναρκωτικών, καθόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών (ν.

1729/1987), για να στοιχειοθετηθούν τα αδικήματα αυτά δεν ενδιαφέρει η περιεκτικότητα σε Τ.Η.Σ. Για το λόγο αυτό, αποφασίστηκε ότι τα ως άνω προϊόντα, είτε εισάγονται από τρίτες χώρες είτε κυκλοφορούν στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως αν ανιχνεύεται σε αυτά η ναρκωτική ουσία, δεν θα πρέπει να φέρουν ενδείξεις σχετιζόμενες με το φυτό της κάνναβης ούτε και ίδια ή παραπλήσια ονομασία. Ακολούθως, απεστάλη στις Αστυνομικές Διευθύνσεις όλων των Νομών της Χώρας το από 12.10.1998 έγγραφο του 3ου Τμήματος Ναρκωτικών, της

Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, προκειμένου να διενεργηθούν εκτεταμένοι έλεγχοι στα καταστήματα της τοπικής αρμοδιότητάς τους που διαθέτουν στην αγορά προϊόντα κάνναβης και να εφαρμοσθούν, σε καταφατική περίπτωση, τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 5 και 9 του ν. 1729/1987. Με το έγγραφο αυτό επισημάνθηκαν με λεπτομερή απαρίθμηση τα συγκεκριμένα προϊόντα κάνναβης (μπύρες, καλλυντικά, απορρυπαντικά, μπλουζάκια), στα συστατικά των οποίων περιλαμβάνεται T.H.C. και φέρουν είτε λογότυπο πεντάφυλλο ή επτάφυλλο μίσχο κάνναβης είτε εκφράσεις (its magic its spiritual) που σκοπό έχουν την παρακίνηση στη χρήση της κάνναβης ή την εξοικείωση με αυτή, ενώ κατέστη σαφές ότι η πώληση των προϊόντων αυτών συνιστά παράβαση των διατάξεων του νόμου για την καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, διότι με αυτήν αποσκοπείται η διαφήμιση της ίδιας της κάνναβης και όχι των εν λόγω προϊόντων. Περαιτέρω, με το από 9.11.1998 έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τους ίδιους αποδέκτες παρασχέθηκαν περαιτέρω διευκρινίσεις σε σχέση με το επίμαχο ζήτημα. Συγκεκριμένα, επισημάνθηκε, αφενός, ότι το ως άνω αξιόποιο καταλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις εκείνες, όπου σε είδη ένδυσης ή στη συσκευασία διαφόρων προϊόντων από κάνναβη φέρεται εντυπωμένο στο εξωτερικό μέρος αυτών και κατά προβεβλημένο τρόπο το λογότυπο της κάνναβης, όχι όμως και εκείνες, όπου το ίδιο λογότυπο ευρίσκεται σε ετικέτα στο εσωτερικό του ενδύματος, αφετέρου ότι έπρεπε να εξεταστεί και αν συνιστά πρόκληση σε χρήση και διαφήμιση ναρκωτικών ο ίδιος ο διακριτικός τίτλος των επιχειρήσεων («KANNABISHOP, KANNABIS GALLERY»), μέσω των οποίων διατίθενται τα επίμαχα προϊόντα στην αγορά. Κατόπιν των ανωτέρω, κατά το χρονικό διάστημα από 24.10.1998 έως 14.4.1999 οι αστυνομικές αρχές διενήργησαν ελέγχους σε όλα τα καταστήματα που έφεραν τον ανωτέρω διακριτικό τίτλο (καταστήματα Σερρών, Κομοτηνής, Χανίων, Ηρακλείου, Λάρισας, Χαλκίδας, Κέρκυρας, Περιστερίου και Κολωνακίου) και, αφού διαπίστωσαν ότι σε αυτά πωλούνταν διάφορα είδη ένδυσης και ατομικής χρήσης, τα οποία ήταν κατασκευασμένα από κάνναβη και έφεραν εντυπωμένο

σχήμα πεντάφυλλου ή επτάφυλλου μίσχου κάνναβης ή τις λέξεις «KANNABIS SHOP», προέβησαν στη σύλληψη των ιδιοκτητών ή των υπευθύνων των καταστημάτων αυτών και στην κατάσχεση των εμπορευμάτων τους, τα οποία, σύμφωνα με τις σχετικές αναφορές που συντάχθηκαν, οι οποίες περιλαμβάνονταν, όπως αναφέρεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μεταξύ των στοιχείων του φακέλου, συνίσταντο σε είδη ρουχισμού (μπλούζες, παντελόνια, παπούτσια, κάλτσες κ.λπ.), αξεσουάρ (τσάντες, ζώνες, κ.λπ.), βιβλία και λοιπά χαρτικά είδη, με την αιτιολογία ότι, τόσο οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων αυτών, όσο και ο ίδιος ο αναιρεσίβλητος, από τον οποίο αυτοί προμηθεύονταν τα ως άνω προϊόντα, διαφήμιζαν τη χρήση ναρκωτικών και συντελούσαν στη διάδοσή τους, κατά παράβαση του άρθρων 5 παρ. 1, περ. ι' και 9 παρ. 1 του ν. 1729/1987. Επιπλέον, ύστερα από την αποστολή στον αρμόδιο Εισαγγελέα των σχετικών αναφορών των αστυνομικών οργάνων μαζί με αυτεπαγγέλτως σχηματισθείσες δικογραφίες και την άσκηση αντίστοιχων ποινικών διώξεων, το Τριμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων Λάρισας και το Συμβούλιο Εφετών Κρήτης, με την 326/1999 απόφαση και τα 63/1999 και 304/2000 βουλεύματα, αφενός κήρυξε αθώο τον υπεύθυνο του καταστήματος Λάρισας, αφετέρου αποφάνθηκε να μην γίνει κατηγορία ούτε κατά των υπευθύνων των καταστημάτων Ηρακλείου και Χανίων ούτε κατά του αναιρεσιβλήτου για τα προαναφερόμενα εγκλήματα και διατάχθηκε η απόδοση των κατασχεθέντων. Επίσης, με απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Σερρών αθωώθηκε, ελλείψει δόλου, και η ιδιοκτήτρια του καταστήματος των Σερρών, ενώ για τις λοιπές περιπτώσεις, όπως αναφέρεται στην αναιρεσιβαλλόμενη, δεν υπάρχουν “στο φάκελο στοιχεία αναφορικά με την έκβασή τους”. Παράλληλα,

η Γ' Χημική Υπηρεσία Αθηνών του Γενικού Χημείου του Κράτους, με το 3001992/167/0099/1.2.1999 έγγραφό της, που αφορά στην εξέταση δειγμάτων (ενδυμάτων, μπύρας, κανναβέλαιου, καλλυντικών, απορρυπαντικών, σαπουνιών) από καταστήματα με το διακριτικό τίτλο «KANNABI SHOP»),

γνωστοποίησε στις διάφορες αρχές που του τα είχαν αποστείλει προς έλεγχο ότι ορισμένα από αυτά όπως η μπίρα, τα ενδύματα και είδη ατομικής χρήσης από κλωστική κάνναβη δεν περιείχαν καθόλου THC, ότι το κανναβέλαιο που χρησιμοποιείται για την παρασκευή καλλυντικών κρεμών περιείχε μικρή ποσότητα της εν λόγω ουσίας και ότι η περιεκτικότητα των λοιπών προϊόντων (καλλυντικών, απορρυπαντικών κ.λπ.) στην ως άνω ουσία ήταν πολύ μικρότερη του κανναβέλαιου και ενδεχομένως μη ανιχνεύσιμη. Τέλος, με το ως άνω έγγραφο επισημάνθηκε αφενός μεν ότι η δειγματοληψία των προϊόντων αυτών δεν είχε πρακτική σημασία αφού αυτά, όπως προσφέρονταν στον καταναλωτή, δεν ήταν βρώσιμα, και συνεπώς ακόμη και αν περιείχαν κάποια ποσότητα T.H.C., αυτή δεν ήταν ανακτήσιμη ή απομονώσιμη, αφετέρου δε ότι οι υπηρεσίες του Γενικού Χημείου του Κράτους δεν θα δέχονταν, πλέον, για αναζήτηση ψυχοτρόπων ουσιών δείγματα στα οποία οι ουσίες θα είχαν, ενδεχομένως, ενσωματωθεί σε μη τρόφιμα. Μετά ταύτα, ο αναιρεσίβλητος άσκησε την από 27.7.1999 αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, με αίτημα την αποκατάσταση της υλικής και ηθικής βλάβης που υπέστη από τις ως άνω ενέργειες των οργάνων του Δημοσίου. Ειδικότερα, ο αναιρεσίβλητος προέβαλε ότι, τόσο η ληφθείσα κατά τη διυπουργική σύσκεψη στις 21.9.1998 απόφαση, με την οποία ουσιαστικά αποφασίστηκε η απαγόρευση της κυκλοφορίας των προϊόντων κάνναβης, ανεξαρτήτως αν εμπεριέχεται στα συστατικά τους η ναρκωτική ουσία T.H.C., όσο και τα έγγραφα του 3ου Τμήματος Ναρκωτικών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (σήματα) που ακολούθησαν αλλά και οι κατασχέσεις των εμπορευμάτων του και οι συλλήψεις τόσο των υπεύθυνων των καταστημάτων όσο και του ίδιου του αναιρεσίβλητου ως εισαγωγέα και προμηθευτή των εμπορευμάτων αυτών, εντάσσονταν σε ένα πλέγμα παράνομων ενεργειών με τις οποίες ξεκίνησε μια πρωτοφανής δίωξη κατά της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και κατά των προϊόντων, τα οποία, ο αναιρεσίβλητος απολύτως νόμιμα είχε εισαγάγει και διακινούσε ύστερα από άδεια των αρμοδίων αρχών. Επίσης, προέβαλε με την αγωγή του ότι οι ως άνω ενέργειες ήταν εντελώς παράνομες

αφού, κατά το μέρος που τα προϊόντα αυτά εισάγονται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ενέργειες αυτές αντίκεινται στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων που κατοχυρώνεται στα άρθρα 28 - 30 της Συνθήκης ΕΟΚ καθώς και στις ρυθμίσεις των Κανονισμών (1308/70, 619/71 και 1164/89) που αφορούν την καλλιέργεια και επιδότηση της κάνναβης, ενώ, επιπλέον, παραβιάζουν τις ίδιες τις διατάξεις του ν. 1729/1987, διότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία αυτών θεωρήθηκε ποινικό αδίκημα η πώληση τέτοιων ειδών, και ότι, με τον τρόπο αυτό, προσεβλήθη η οικονομική ελευθερία του αναιρεσίβλητου, η τιμή και η υπόληψή του που προστατεύονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 5 παρ. 1 του Συντάγματος και 57 του Αστικού Κώδικα καθώς και το κύρος και η καλή φήμη της επιχείρησής του, αφού η πολιτεία τον αντιμετώπιζε ως διαφημιστή ναρκωτικών ουσιών. Προς απόδειξη των ισχυρισμών του ο αναιρεσίβλητος επικαλέστηκε και προσκόμισε, μεταξύ άλλων, φωτοτυπικά αντίγραφα αποσπάσματος των 16, 17, 18 και 19/2001 αποφάσεων του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Ιωαννίνων, σύμφωνα με τα οποία, αυτός, μεταξύ άλλων, κηρύχθηκε αθώος για τις πράξεις της συντέλεσης στη διάδοση ναρκωτικών ουσιών και διαφήμισης της χρήσης τους που εφέρετο ότι τελέστηκαν από αυτόν στις Σέρρες, τη Λάρισα και τα Ιωάννινα κατά το χρονικό διάστημα από 24.10.1998 έως 19.5.1999. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών δέχτηκε εν μέρει δεκτή την αγωγή, με το σκεπτικό ότι η από 21.9.1998 απόφαση ελήφθη κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 5 παρ. 1 περ. ι' και 9 παρ. 1 του ν. 1729/1987, ενώ με τα από 12.10.1998 και 9.11.1998 έγγραφα του 3ου Τμήματος Ναρκωτικών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης παρανόμως θεωρήθηκε εκ προοιμίου ότι μόνη η αποτύπωση του μίσχου της κάνναβης και του διακριτικού τίτλου «KANNABISHOP» συνιστά διαφήμιση της ίδιας της κάνναβης. Περαιτέρω, απέρριψε ως απαράδεκτους και αναπόδεικτους τους ισχυρισμούς του αναιρεσιβλήτου περί υλικής ζημίας του, έκρινε όμως ότι οι ως άνω παράνομες πράξεις επέφεραν βαρεία προσβολή της τιμής, της υπόληψης και της προσωπικότητάς του και, για τον λόγο

αυτό, υποχρέωσε το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στον αναιρεσίβλητο το ποσό των 30.000.000 δραχμών, ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης. Τους δε ισχυρισμούς του αναιρεσειόντος Δημοσίου ότι οι μεν διατάξεις του ν. 1729/1987 έχουν τεθεί αποκλειστικώς χάριν του γενικού συμφέροντος, οι δε κατασχέσεις εχώρησαν κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και δικαστικών αποφάσεων, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο τους απέρριψε, τον μεν πρώτο ως νόμω αβάσιμο, το δε δεύτερο ως ερειδόμενο επί εσφαλμένης πραγματικής προϋπόθεσης, με τη σκέψη ότι η ζημία του αναιρεσιβλήτου προκλήθηκε από τις ανωτέρω πράξεις καθ' αυτές και όχι από τις μεταγενέστερες ενέργειες των αστυνομικών αρχών. Κατά της απόφασης αυτής του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών άσκησαν αντίθετες εφέσεις ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αφ' ενός μεν το Ελληνικό Δημόσιο, αφ' ετέρου δε ο αναιρεσίβλητος, οι οποίες συνεκδικάσθηκαν και εξεδόθη η ήδη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Με αυτήν, το δικάσαν διοικητικό εφετείο έκρινε, επαναλαμβάνοντας τις σκέψεις του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ότι συνέτρεχε εν προκειμένω περίπτωση αστικής ευθύνης του Δημοσίου, κατά το άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ, δεδομένου ότι η απόφαση της από 21.9.1998 διυπουργικής σύσκεψης υπήρξε μη νόμιμη, καθόσον ελήφθη κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του ν. 1729/1987. Για τους ίδιους, άλλωστε, λόγους κρίθηκαν παράνομα και τα έγγραφα (σήματα) του Τμήματος Ναρκωτικών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Ειδικότερα, το δικάσαν διοικητικό εφετείο έλαβε υπόψη του ότι για τη στοιχειοθέτηση αντικειμενικώς του εγκλήματος της συντέλεσης στη διάδοση ναρκωτικών ουσιών καθώς και της πρόκλησης στη χρήση και της διαφήμισης της χρήσης ναρκωτικών κατά τις διατάξεις των άρθρων 5 (παρ. 1, περ. ι') και 9 (παρ. 1) του ν. 1729/1987 απαιτείται αφ' ενός μεν στη συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση να αποδεικνύεται ότι υφίσταται ναρκωτική ουσία, κατά τη νομική έννοιά της, δηλαδή τέτοια που να επιδρά στο κεντρικό νευρικό σύστημα και να δημιουργεί εξάρτηση του ατόμου από αυτή, αφ' ετέρου δε με τις σχετικές ενέργειες του φερόμενου ως δράστη να αποτυπώνεται μήνυμα αυτοτελώς υπέρ των ναρκωτικών και οι

σχετικές ενδείξεις να είναι πρόσφορες ώστε να εμφανίζονται ως ελκυστική όχι την αγορά των πωλουμένων ειδών αλλά τη χρήση ναρκωτικών ουσιών. Με τα δεδομένα αυτά, το δικάσαν δικαστήριο κατέληξε στην κρίση ότι: α) μη νόμιμα με την από 21.9.1998 απόφαση κατά τη διυπουργική σύσκεψη, στο πλαίσιο συντονισμού των ενεργειών των συναρμόδιων υπηρεσιών, έγινε δεκτό ότι οποιοδήποτε προϊόν κάνναβης, ανεξαρτήτως αν ανιχνεύεται σε αυτό η ναρκωτική ουσία THC, δεν θα πρέπει να φέρει ενδείξεις ή ονομασία σχετιζόμενη με το φυτό της κάνναβης και, κατά συνέπεια, ότι αδιακρίτως οποιαδήποτε τέτοια ένδειξη στα εν λόγω προϊόντα συνιστά διαφήμιση ναρκωτικών ουσιών, χωρίς να ερευνάται αν σε αυτά περιέχεται ναρκωτική ουσία καθώς κι αν οι οικείες ενδείξεις αφορούν τα ίδια τα πωλούμενα (μη ναρκωτικές ουσίες) προϊόντα κάνναβης, και β) μη νόμιμα με τα από 12.10.1998 και 9.11.1998 έγγραφα (σήματα) του 3ου Τμήματος Ναρκωτικών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τις Αστυνομικές Διευθύνσεις, με τα οποία παρασχέθηκαν οδηγίες και σχετικές εντολές, θεωρήθηκε εκ προοιμίου ότι από την αποτύπωση στα προϊόντα αυτά πεντάφυλλου ή επτάφυλλου μίσχου κάνναβης ή από τη χρήση στα καταστήματα πώλησης ειδών κάνναβης του διακριτικού τίτλου «KANNABISHOP» αποσκοπείται η διαφήμιση της ίδιας της κάνναβης, ως ναρκωτικής ουσίας, με αποτέλεσμα τα κατά τόπους αστυνομικά όργανα, ως αποδέκτες των παραπάνω εντολών, να προβούν σε αθρόες κατασχέσεις του συνόλου των προϊόντων των καταστημάτων αυτών. Με τις σκέψεις αυτές, το δικάσαν δικαστήριο απέρριψε τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς του Ελληνικού Δημοσίου, ενόψει και του ότι, όπως έκρινε, σύμφωνα με το περιεχόμενο του 3001992/167/0099/1.2.1999 εγγράφου του Γενικού Χημείου του Κράτους, τα κατασχεθέντα στις παραπάνω περιπτώσεις προϊόντα είτε δεν περιείχαν τη ναρκωτική ουσία THC είτε η περιεκτικότητά τους ήταν ελάχιστη και σε κάθε περίπτωση μη ανακτήσιμη ή απομονώσιμη, ενώ, επιπλέον, η απεικόνιση πεντάφυλλου ή επτάφυλλου μίσχου φυτού στα ίδια προϊόντα, ανεξάρτητα από το αν κατά τη φυτολογία η απεικόνιση αυτή αντιστοιχεί στην κάνναβη, δεν αποτελεί θεσμοθετημένο κοινωνικό συμβολισμό η σύνταξη του

οποίου να επιδέχεται μία και μοναδική ανάγνωση,

ούτε συνιστά οπτικό μήνυμα με προσδιορισμένο περιεχόμενο. Άλλωστε, κατά το δικάσαν διοικητικό εφετείο, με τις διατάξεις των 1308/1970 και 619/1971 κανονισμών του Συμβουλίου της ΕΟΚ και του 1164/1989 κανονισμού της Επιτροπής, ο κοινοτικός νομοθέτης, έχοντας λάβει, προφανώς, υπόψη του την ανάγκη καταπολέμησης των ναρκωτικών και την προάσπιση της υγείας των Ευρωπαίων πολιτών, προέβη στην κοινή οργάνωση αγοράς για το λινάρι και την κάνναβη και στη θέσπιση επιχορήγησης για την καλλιέργεια ποικιλιών κάνναβης με μικρό ποσοστό περιεκτικότητας στην μεθυστική ουσία τετραϋδροκανναβινόλη. Με τα δεδομένα αυτά, το δικάσαν δικαστήριο κατέληξε στην κρίση ότι εν προκειμένω συνέτρεχε ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου, κατά το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, να ανορθώσει τη ζημία που υπέστη ο αναιρεσίβλητος από τις προαναφερόμενες ενέργειες, οι οποίες, κατά την κρίση του εφετείου, υλοποιήθηκαν με τις κατασχέσεις των ανωτέρω ειδών. Περαιτέρω, το δικάσαν διοικητικό εφετείο απέρριψε τους λόγους εφέσεως του Ελληνικού Δημοσίου ότι αφενός οι διατάξεις του ν. 1729/1987 που παραβιάστηκαν έχουν τεθεί χάριν του γενικότερου συμφέροντος και αφετέρου ότι οι σχετικές κατασχέσεις των προϊόντων διενεργήθηκαν κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας ή απόφασης αρμοδίου δικαστηρίου, δηλαδή δικαστικών λειτουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Συγκεκριμένα, το δικάσαν δικαστήριο απέρριψε τον πρώτο λόγο εφέσεως του Ελληνικού Δημοσίου ως νόμω αβάσιμο με τη σκέψη ότι, κατά την έννοια του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, το Ελληνικό Δημόσιο ευθύνεται σε αποζημίωση και όταν τα αρμόδια όργανά του κατ' εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή διατάξεως που έχει τεθεί χάριν του γενικού συμφέροντος είτε προς το συμφέρον ορισμένου ή ορισμένων προσώπων, προσβάλλουν ιδιωτικό δικαίωμα που θεμελιώνεται σε άλλη από τη διάταξη που παραβιάστηκε, όπως εν προκειμένω εκείνες που προστατεύουν το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και την προσωπικότητας (άρθρα 5 παρ. 1 και 17 του Συντάγματος, 57, 973 και 1094 του ΑΚ). Περαιτέρω, το δικάσαν δικαστήριο απέρριψε τον ως άνω δεύτερο λόγο εφέσεως του

Ελληνικού Δημοσίου ως ερειδόμενο επί εσφαλμένης πραγματικής προϋπόθεσης, με τη σκέψη ότι η ευθύνη προς αποζημίωση απέρρευε από την παρανομία της από 21.9.1998 απόφασης που λήφθηκε κατά τη διυπουργική σύσκεψη και των εντολών που δόθηκαν με τα αναφερόμενα έγγραφα (σήματα) του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Εξάλλου, σε σχέση με το ζήτημα της αποκατάστασης της ηθικής βλάβης του αναιρεσιβλήτου, το δικάσαν διοικητικό εφετείο έλαβε υπόψη ότι: α) οι κατασχέσεις προϊόντων κλωστικής κάνναβης, στις οποίες προέβησαν τα κατά τόπους αστυνομικά όργανα σε εκτέλεση των παραπάνω αποφάσεων και εντολών, έλαβαν χώρα σταδιακά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών και πραγματοποιήθηκαν στα καταστήματα με το διακριτικό σήμα «KANNABISHOP» που λειτουργούσαν σε μεγάλες πόλεις σε ολόκληρη την επικράτεια, β) ότι ο αναιρεσίβλητος, εισαγωγέας και προμηθευτής των εν λόγω προϊόντων στα διάφορα καταστήματα, φερόταν με βάση τις οικείες αναφορές των αστυνομικών οργάνων ως δράστης του αδικήματος της συντέλεσης στη διάδοση ναρκωτικών ουσιών καθώς και της πρόκλησης στη χρήση και τη διαφήμιση της χρήσης ναρκωτικών, γ) ότι τα περιστατικά αυτά καλύπτονταν καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα με πλήθος δημοσιευμάτων σε εφημερίδες τόσο τοπικής όσο και πανελλαδικής κυκλοφορίας και έφεραν όπως και οι σχετικές αναφορές αναμειγμένο και τον αναιρεσίβλητο με τη διάπραξη αδικημάτων σχετικά με τα ναρκωτικά με αποτέλεσμα να γίνουν γνωστά στο πανελλήνιο (βλ. και σχετική επερώτηση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο) και να διαδοθούν σε ευρύτατο κύκλο προσώπων, μεταξύ των οποίων και τα οικογενειακού, συγγενικού, επαγγελματικού και κοινωνικού περιβάλλοντος αυτού και, συνεπώς, να διαταραχθεί σοβαρά κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, η προσωπική, οικογενειακή και επαγγελματική ζωή και υπόληψή του. Με τα δεδομένα αυτά, κατέληξε στην κρίση ότι ο αναιρεσίβλητος υπέστη, εξαιτίας των προαναφερομένων ενεργειών του Ελληνικού Δημοσίου, βαριά προσβολή της τιμής και της υπόληψής του, τόσο της προσωπικής όσο και της επαγγελματικής και γενικά της προσωπικότητάς του κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 57 και 932 του ΑΚ. Με τις

σκέψεις αυτές, το δικάσαν διοικητικό εφετείο απέρριψε την έφεση του αναιρεσειόντος Δημοσίου, δέχτηκε εν μέρει δεκτή την έφεση του αναιρεσιβλήτου, μεταρρύθμισε την πρωτόδικη απόφαση και επιδίκασε υπέρ του αναιρεσιβλήτου χρηματική ικανοποίηση

ύψους 50.000.000 δραχμών, ενώ απέρριψε, κατά τα λοιπά, όλα τα αιτήματα σχετικά με τα κονδύλια που αφορούσαν στην υλική του ζημία.

7. Επειδή, όπως εξετέθη ανωτέρω, το δικάσαν διοικητικό εφετείο κατέληξε στην κρίση ότι εν προκειμένω υπήρχε ευθύνη των οργάνων του Δημοσίου, κατά το άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ και ότι η ζημία του αναιρεσιβλήτου (ηθική βλάβη) προήλθε από παράνομη απόφαση της διυπουργικής σύσκεψης και από τα ανωτέρω έγγραφα (σήματα) του 3ου Τμήματος Ναρκωτικών, της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τις Αστυνομικές Διευθύνσεις όλης της χώρας. Παραλλήλως δε το δικάσαν διοικητικό εφετείο δέχθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όπως, άλλωστε, είχε ισχυρισθεί και ο αναιρεσίβλητος με την αγωγή του, ότι εν προκειμένω έλαβαν χώρα κατασχέσεις των εμπορευμάτων που διακινούσε ο αναιρεσίβλητος ως εισαγωγέας και γενικός αντιπρόσωπος αυτών από αστυνομικά όργανα, ότι τα όργανα αυτά συνέλαβαν τον αναιρεσίβλητο και ότι συνέταξαν αναφορές τις οποίες υπέβαλαν στον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος και άσκησε τελικώς ποινική δίωξη σε βάρος και του αναιρεσιβλήτου, αφού αναφέρεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι το Συμβούλιο Εφετών Κρήτης, με τα 63/1999 και 304/2000 βουλεύματά του, αποφάνθηκε “να μην γίνει κατηγορία”, μεταξύ άλλων, σε βάρος του αναιρεσιβλήτου καθώς και ότι ο τελευταίος επικαλέστηκε και προσκόμισε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποσπάσματα των 16, 17, 18 και 19/2001 αποφάσεων του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Ιωαννίνων, με τις οποίες κηρύχθηκε αθώος για τις πράξεις της συντέλεσης στη διάδοση ναρκωτικών ουσιών και διαφήμισης της χρήσης τους που εφέρετο ότι είχαν τελεστεί από αυτόν στις Σέρρες, τη Λάρισα και τα Ιωάννινα κατά το χρονικό διάστημα από 24.10.1998 έως 19.5.1999. Επίσης, το δικάσαν δικαστήριο δέχθηκε ότι οι ως άνω ενέργειες των αστυνομικών

οργάνων (κατασχέσεις, αναφορές προς τον αρμόδιο εισαγγελέα) πραγματοποιήθηκαν σε εκτέλεση αφενός μεν της διυπουργικής συσκέψεως, αφετέρου δε των ως άνω σημάτων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Με τα δεδομένα όμως αυτά, η κρίση του δικάσαντος διοικητικού εφετείου περί ευθύνης των οργάνων του Δημοσίου στην προκειμένη περίπτωση κατά το άρθρο 105 του Εισ.ΝΑΚ, παρίσταται πλημμελώς αιτιολογημένη. Τούτο δε διότι το δικάσαν δικαστήριο καταλήγει στην ανωτέρω κρίση δεχόμενο ότι η ζημία του αναιρεσιβλήτου προήλθε εν προκειμένω αποκλειστικώς από την απόφαση της διυπουργικής σύσκεψης και από τα ως άνω έγγραφα (σήματα) του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και δεν την συσχετίζει με τις ως άνω ενέργειες των αστυνομικών οργάνων, στις οποίες αναφέρεται ο ίδιος ο αναιρεσίβλητος με την αγωγή του και τις συνδέει με τη ζημία του. Οι ενέργειες, όμως, αυτές των αστυνομικών οργάνων (κατασχέσεις, αναφορές προς τον αρμόδιο εισαγγελέα, με τις οποίες και θεωρήθηκε προσωπικά ο ίδιος ο αναιρεσίβλητος ως δράστης των αδικημάτων του ν. 1729/1987, σύλληψη αναιρεσιβλήτου), τις οποίες ο αναιρεσίβλητος συνέδεσε με τη ζημία του στην αγωγή του, πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο αστυνομικής προανακρίσεως, ανεξαρτήτως αν αυτές έγιναν με ή χωρίς εισαγγελική παραγγελία (άρθρο 243 παρ. 1 και 2 του ΚΠοινΔ, αντιστοίχως), κατέληξαν δε, κατά τα ανωτέρω, στην άσκηση ποινικής διώξεως σε βάρος του αναιρεσιβλήτου από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Με τα δεδομένα αυτά, εφόσον, δηλαδή, η ζημία εν προκειμένω του αναιρεσιβλήτου, όπως και ο ίδιος την περιγράφει στην αγωγή του, προκλήθηκε από ενέργειες προανακριτικών οργάνων που κατέληξαν στην άσκηση ποινικής διώξεως σε βάρος του από τα αρμόδια εισαγγελικά όργανα, κατά τα ανωτέρω, το δικάσαν διοικητικό εφετείο με πλημμελή αιτιολογία προέβη εν προκειμένω σε ευθεία εφαρμογή του άρθρου 105 του Εισ.ΝΑΚ, κατά τα εκτεθέντα στη δεύτερη και στην τρίτη σκέψη, έπρεπε δε να εφαρμόσει την ως άνω διάταξη αναλόγως, μόνον, δηλαδή, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση πρόδηλης παρανομίας των ως άνω οργάνων (πρβ. ΣΤΕ Ολομ. 1501/2014). Για το λόγο, συνεπώς αυτόν, της πλημμελούς, δηλαδή αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ο

οποίος προβάλλεται καθ' ερμηνεία του δικογράφου της υπό κρίση αιτήσεως, πρέπει η αίτηση αυτή να γίνει δεκτή, η προσβαλλόμενη απόφαση να αναιρεθεί και η υπόθεση, η οποία χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο δικάσαν δικαστήριο για νέα

κρίση, παρέλκει δε, κατόπιν αυτού, ως αλυσιτελής η έρευνα των λοιπών λόγων αναιρέσεως.

8. Επειδή, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις της υποθέσεως, απαλλάσσει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 39 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), τον αναιρεσίβλητο από τη δικαστική δαπάνη του αναιρεσεύοντος Ελληνικού Δημοσίου.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Αναιρεί την 1268/2004 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, στο οποίο και παραπέμπει την υπόθεση, σύμφωνα με το αιτιολογικό. Και

Απαλλάσσει τον αναιρεσίβλητο από τη δικαστική δαπάνη του αναιρεσεύοντος Ελληνικού Δημοσίου, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 19 Νοεμβρίου 2015 Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας του Α' Τμήματος Αν. Γκότσης Β. Ραφαηλάκη και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου 2016. Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος Η Γραμματέας του Α' Τμήματος Τ. Κόμβου Β. Ραφαηλάκη ./.